

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 30 кер.
 в пів року . . . 10 кер.
 на чверть року . . . 5 кер.
 5-місяць . . . 1-70 кер.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Харун-
 щини). Експедиція місцеві
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження.—
 Реклямації неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стрі-
 ки, а в «Надсланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Всеполяки дзвонять на тривогу!

(+) Ревність і запопадлива обачність Є. Е. Митрополита гр. Шептицького о добро руско-кат. Церкви і обряду, о моральне і материяльне подвигненє, о поступ і національно-культурний розвиток руского народу не дає спокою нашим всеполякам. Не лише не перестають безнастанно виступати з нікчемними напасти на Високодостойного Зверхника руско-кат. Церкви, пускати в світ найпоганійші видумки, але кожний успіх осягнений Є. Е. Митрополитом стає сілю в їх очі і понукою до нових нападів і клевет.

Здавна вже відчували американські Русини конечну потребу Архіпастира, котрий би положив кінець розладови, який на церковній і народній ниві наших переселенців проявляє ся з превеликою шкодою для їх дочасного і вічного блага. Колиж запопадливий дбаючости Є. Е. Митрополита повело ся виднати в міродатних кругах іменоване архієрея для американської Руси в особі ревного і заслуженого на церковній ниві Преосв. о. Сотера Ортинського, поспішали ся з двох боків, з всепольского і всеросийского (extrema se tangunt!) напасти на обидвох церковних Достойників.

Одначе останна подорож Є. Е. Митрополита до Риму дала дневникарем загоріллям новий привід до всяких нечуваних сплетень і нападів а крім того всепольске Slovo бє у великий дзвін на тривогу, що не лише в Америці нібито zagrożене положенє Поляків наслідком іменованя Преосв. Ортинського владикою, але так само в Галичині грозять якісь мнимі махінації очевидною небезпечністю повазі латиньского костела. Всепольский дневник посуває ся в своїй нікчемности так далеко, що з побутом Є. Е. Митрополита в Римі вяже появу статі якогось руского священника в „Societate d' Italia“ в справі львівского університету, що у Ватикані нібито позискано для Русинів стілько довіря, що би підкопати довіре до Поляків, що там нібито обжаловано польске духовенство о розповсюджуванє шовінізму народного і переносенє понад інтереси Церкви. «Сего видуманого факту, опертого на ложних підставах, пише всепольский дневник, ужито яко аргументу за конечністю утворе-

ня окремого патріархату руского у Львові для тим успішної оборони гнобленого Поляками, а вірого Церкві руского народу».

Такі нікчемні, такі низкі понуки і способи підсуває всепольский орган нашому Архіпастиреви, щоби лише его високодостойну особу знеславити в очах польского народу. Всепольский дневник приймає на себе ролю сего сотворія, про котре наша народна приповідка каже, що ему «вільно і на Бога брехати». Ті напасти всепольского дневника і его прихвостяів прийме з погордою кожний благородний Поляк, котрий переконаний о благородности, о непорочних інтенциях, о незвичайній саможертві для Церкви нашого Архіпастиря, а серед руского народу такі напасти ще більше зможуть скріпити і розігріти ту любов і преданність, з якою весь руский нарід приляг до свого ревного і високодостойного Архіпастиря.

Всепольский дневник накликає лат. єпископат галицкий до смілого виступленя в Римі і розмальовує грізні небезпечности, які нібито можуть постигнути латиньску Церкву в Галичині і накидав ся на те, що ніби то справи церковні в Галичині полагоджують ся на основі «сплетень, ложи і очернень» — очевидно з рускої сторони. Wie der Schelm ist, so denkt er, можна на се відповісти всепольскому дневникови, котрий від часу, як в тім гнізді засіли варшавські зайди, день в день роздуває ненависть, погорду до всего, що руске, копає пропасть поміж обидвома народами тут поселеними в своїй заборчій захланности на шкоду обидвох народів і цілого краю. Таке розповсюджуванє ненависти, підзорів, таке киданє низких клевет на наших церковних достойників, такий посів всепольских загорілляців певно не може причинити ся до втихомирєня заострених взаємин межинародних, може зродити вельми терпкі плоди, але одвічальність за те спаде на тих киричників, котрі тероризують свою суспільність, що не має вже сили отрясти ся від тих непрошених опікунів і проводирів.

ДОПИСЬ.

З Брідщини.

(Ковець).

Також агітує за собою по селах якийсь п. Корнеля, інженер краєвого віділу, який ломаною рущиною запевнює

виборців про свій горячий руский патріотизм і опозиційних дух, які будуть ним руководити в его парламентарній «евентуальній» діяльности. Не маємо причини не вірити ему на слово, але тота ломана рущина ріже нас по ухах як склом і гає наглядний доказ, скілько то до тепер п. Корнеля «признавав ся» до Русинів. І такий «свіжий патріот» відразу посилає аж по мандат до державної ради, та ще з загального голосованя? Се трохи за відважно, — колиб не сказати гірше!... Однак ми тут не обурюємо ся на таке, а трактуємо сю кандидатуру більше з гумористичного боку, бо кандидат скликує віче, приїзджав, дасть людям нагоду виговорити ся і відтак почує, що може іти дальше писати до краєвого віділу, бо его тут ніхто не знає, ані не хоче мати за посла.

Деякі навіть підносять сю агітацію яко заслугу тих політичних комівояжерів, якими стали кандидати під виборчу хвилю, що мовляв «розрушують» і освідомлюють нарід (гарне освідомлюване!), а закидують п. Барвіньскому, що не робить за собою жадних кроків, не журить ся про вибори і навіть не покаже ся в свій округ. Та на се я відповідаю тим панам, що п. Барвіньский тому сорок літ робив тоту саму роботу, що они тепер, «розрухував нарід», ба але далеко краще, бо не горлав за власним мандатом по вічах, але закладав читальні, їздив з вітчитами і рефератами по цілій Тернопільщині, а навіть заглядав і в брідський повіт. Нехай наші кандидати хоть половину сего часу, хоть яких двайцять рочків «порухають» нарід, то тоді справді будуть могли мати оправдані претенсії до мандату.

Колиб такі півоніри нашої народної справи, як пп. Романчук або Барвіньский, такі заслужені ветерани публичної праці і політичної борби, мусіли еще товчи ся по селах та місточках, по страшних, розмоклих дорогах, серед стужі і вохкості промовляти до зборів, нарушуючи своє здоровле та виставляючи часто свої сиві голови на очайдушні атаки і поруганє молоденькими агітаторами, розсиланими по повітах контркандидатами, — то було би соромом не тільки для них, але і для нас, виборців, що ми еще потребуємо аж агітації, щоби нас освідомити: хто є Барвіньский або Романчук. Коли ті оба мужі за сорок літ своєї громадянської діяльности не «розрухали» нас, то хіба вже нам жадне руханє не може!

Нехайже молоді «подвизають ся» перед виборами, але по виборах нехай покажуть, що їм не ходило тільки о личну амбіцію, о поправлене свого незначного становиска і невеличкої пенсії посольским мандатом, а що справді они зуміють і далше безкорисно і з посвяченем працювати для народа. Молоді — мають еше час до заслуг, а руский нарид певно їм сего не забуде і колись віддасть честь заслугі. Але тепер еше не можна оглядати ся на їх гладкі слова, бо слова — се полова, а треба числити ся з правдивою довголітною заслугою і реальною потребою досвідного представництва в парламенті. В імя власного достоїнства, в імя народної справедливости, яка уміє оцінити працю і заслуги, зложені на вівтарю вітчизни, в імя поваги і національної сили нашої будучої репрезентации — віддаймо свої голоси всі, як один муж на п. Олександра Барвіньского, нашого довголітного посла і заступника, який вже майже пів віку трудить ся невсиучо на поприщи народної органічної, літературної і політичної праці!

Меморіял

Наукового Товариства ім. Шевченка
в справі утвореня самостійного університету
у Львові.

Ексцеленціе!

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, як висша наукова інституція руска, покликана тим самим до піклованя про інтереси наукового і культурного розвою руского народа, почуває обовязок звернути ся до Вашої Ексцеленції з усильним представленем з огляду на ті необчислимі шкоди, які терпить наукове і культурне жите руского народу в Австрії наслідком ненормальних відносин на університеті львівскім, в котрім руска людність Австрії в першій лінії має шукати задоволення своїх наукових потреб.

Призначений самим положенем своім служити передовсім культурним потребам рускої частини Галичини і по силі цісарского рішення з 4. VII. 1871 (до нині обовязуючого) утраквістичний в принципі, він наслідком політичної поваги польского елемента в сім краю прибрав характер майже вповні польский в останніх десятиліттах XIX в. і всі стараня Русинів коло розширення сфери рускої викладової і урядової мови стрічали ся з непереборними перешкодами, бо польский елемент, опанувавши раз університет, уважав своїм обовязком боронити польского стану володіня на нім. Таке нарушене признаної основними законами національної рівноправности і запоручених цісарским рішенням прав рускої народности до львівского університету викликало від довшого часу сильне огірчене серед рускої суспільности, а на університеті — сильне напружене, яке прорвало ся в осени 1901 р. масовою, солідарною сецесією всіх студентів рускої народности з львівского університету. Високе правительство подавало надію, що з поворотом сецесионістів наступить розширене сфери рускої мови на львівскім університеті, й сецесія

була залишена з кінцем шкільного року 1901/2. Одначе для вдоволення домагань рускої молодіжи і рускої суспільности не зроблено зовсім нічого. Всі заходи коло розширення прав рускої мови і помноження руских кафедр і руских викладів стрічала неудача, а всі проби габілітациї, які мали місце за сі роки, скінчили ся нещасливо. Напружене наслідком того зростало, проявляючи ся бурливими маніфестациями, по неудачі всіх легальних заходів в інтересах рускої мови, а в останніх часах сі маніфестации стали явищем хронічним — починаючи від весняної маніфестации р. 1906. Вже при кінци 1906 р. заносило ся на бурливі маніфестации, здержані лише обіцяною деяких уступок в інтересах рівноправности рускої мови. Колиж сі обіцянки не справили ся, наступив знаний вибух 23. січня с. р., масові арештованя руских студентів і на решті — нечуване побойовище між студентами польскої й рускої народности з 2. марця с. р., що дало образ страшного розярєня національного, яке запанувало на сім університеті.

Не можемо укрити наших побоювань, що при такім національним розярєню, яке показала польска молодіж в згаданім інциденті, не можна мати надій на нормальний хід наукових занять на львівскім університеті, — противно треба побоювати ся, що сі заворушеня останніх місяців послужать тільки початком до дальших хронічних неспокоїв і напруженої боротьби, які грозять повною стагнацією університетских занять і величезною шкодою культурному життю руского народа, і так в значній мірі позбавленого, наслідком ненормальних відносин тутешних, тих культурних і наукових засобів, які повинні єму прислугувати, — наколи Високе Правительство не постарєє ся енергічно запобічи сій небезпеці.

Вже при кінци р. 1901, слідом по згаданій сецесії Товариство наше звернуло ся до попередника Вашої Ексцеленції з меморіялом, в котрім дало вираз своєму переконаню — яке було також переконанем всеї рускої суспільности, що тільки заведенє самостійного руского університету у Львові може бути виходом з теперішних аномальних відносин. Тепер з більшим притиском тільки можемо повторити се. Після того як професори польскої народности, що становлять переважну більшість нинішньої професорскої колегії львівского університета, в своїй заяві з дня 2. марця дали отвертий вираз своїй постанові бергчи польского характеру сего університету й противити ся всякому розширеню сфери рускої мови на нім, річ ясна, що всякі стараня задоволити наукові потреби руского народу в рамках теперішнього університету будуть безплідною тратою енергії і часу. Що більше, можна побоювати ся, що навіть всяка сериозна проба розширити сферу рускої мови на теперішнім утраквістичнім університеті, зі сторони чи правительства чи навіть професорскої колегії, при такім настрю польских кругів, який показали памятни ексцеси з дня 4. марця, моглиб привести тільки до нових заворушень і

дальшої стагнації наукового життя. Через те Наукове Товариство ім. Шевченка позволяє собі з притиском піднести, що тільки безприволочне заснованє самостійного руского університету може бути виходом з теперішнього, крайно небезпечного положеня і заपुरкою успішного наукового розвою руского народа та вдоволення єго культурних потреб.

Зі свого боку Наукове Товариство ім. Шевченка може запевнити Високе Правительство, що утворенє самостійного руского університету у Львові не стріне ся з ніякими сериозними трудностями наукового характера. Маючи докладну евіденцію наукового руского руху, Наукове Товариство ім. Шевченка може з усякою рішучістю заявити, що при заснованю самостійного руского університету переважна більшість кафедр єго вже тепер може бути обсаджена науково кваліфікованими рускими силами краю й заграниці, а тільки не дуже значна меншість мусіла би бути заступлена суплєнтурами і то не на довгий час, два три роки. Бо нема сумніву, що утворенє самостійного руского університету заохотилоб до академічної кваліфікації дуже численних адєптів науки, які вже заявили свої наукові здібности самостійними працями, але в теперішних обставинах, не маючи виглядів на академічну діяльність, присьвячують себе практичній роботі в ріжних сферах. Що же до материяльної сторони річи, то ми певні, що Високе Правительство не вважати ме дотацию невеликого університету з трох факультетів за тяжку жертву там, де мова йде про задоволенє есенциальних культурних потреб одного з найбільших народів Австрії.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Теодула; римо-кат.: Апольонія. — В п'ятицю: руско-кат.: Евтихія; римо-кат.: Емми вдов.

— Віче укр. акад. молодіжи відбуло ся у Львові в понеділок вечер в салі «Нар. Дому». Учасників було коло 500 виключно академіків. Зі старших явили си особисто запрошені б. послы Василько і Романчук, та професори університету др. Студинський, др. Колєсса і о. др. Комарницький. Нарадам проводив акад. Ст. Витвицкий і акад. Тиховский. На дневнім порядку стояли отсі точки: 1) Становище української академічної молодіжи супротив відповіди, даної міністрами нашої депутации в університетській справі. 2) Справа впису на літний семестер. 3) Справа української академічної молодіжи супротив теперішнього сенату львівского університету. 4) Внесєня, інтерпєляції і т. д. Реферат до першої точки виглосив акад. Яр. Весоловский і поставив дотичні резолюції. Потім промовляв пос. Василько, проф. Студинський, ред. «Буковини» Луцкий і кількох академіків. По 4-годинних нарадах ухвалила молодіж отсі резолюції.

1) Українска академічна молодіж зібрана на зборах дня 15. цвітня 1907 константує з жалем, що відповідь центрального правительства дана депутации укр. послів, професорів і представників нашої науки, не дає ніякої заपुरки сповненя невідкличких культурних потреб нашого народу що до креованя самостійного українского університету у Львові та навіть не подає ніякої надії на те, щоб змінили ся обставини, які викликали звісні події 23. січня 1907 і слідуєчих днів.

2) Молодіж домагає ся, щоби виділено вже в найближшій часі українські катедри в окреме автономічне тіло, доповнивши їх рівночасним системізованем усіх дальших катедр та щоби правительство привернуло рівночасно управлене укр. мови на теперішнім по закону утравквістичнім університеті у Львові. Лише таким чином будуть, впрочім нечисленні, прихильні слова міністрів задокументовані якимсь ділом, щоби певним робом українська академія молодіж борбу за найвищу українську научну інституцію в виду безвпливних ворожих провокацій і махінацій не мусіла вести що раз острійшими засобами і то такими, яких уживає ся тільки в краях крайного гнєту і самоволі над лишеними всіх прав поневоленими народами і гнобленими верствами суспільними, за що одвічальним буде ніхто инший, як міродатні круги.

3) Українська академічна молодіж зібрана на вічу дня 15. цвітня, розуміючи добре необхідність високої наукової праці, яко кондицію sine qua non, задля оснoванія українського університету, підчеркує рівночасно, що рішене єго утвореня є тісно звязане із зміцненем нашої сили політичної, унаочненої між иншим в сильній чисельно і квалітативно парламентарній репрезентації. Через те зазиває всіх товаришів до найгорячішого освідомлюваня має народних.

4) Признаючи потребу посідати на тутешнім університеті силу, в цілі оборони перед евентуальними нападами вшехполяків, взиває укр. академічна молодіж всіх товаришів з инших університетів до переписуваня ся на тутешній університет.

5) Рішено випусувати ся в укр. мові. Сенат, коли хоче, може жадати рівночасно польського переводу. Молодіж одначе буде всіма силами старатись о управлене укр. мови на львівськім університеті.

6) Запротестовано супроти самовільного засистованя укр. академ. товариства „Акад. Громада“.

7) Рішено засновати укр. прасове бюро, яке інформувало би Европу про галицькі події.

8) Ухвалено перевести статистику всієї молодіжи і

9) нап'ятовано поведєнє сенату, осуджено неумотивовані релєгації студентів і вівзвано сенат до застановленя слідства, яке веде ся під впливом вшехполяків та вівзвано міністерство до розслідженя вироків.

10) Ухвалено вислати привіти до українського клубу в російській думі, до письменника Бьрнсона і до київських укр. академиків,

які ведуть рівнож борбу о тамошний український університет.

— **Вписи на львівськім університеті** почали ся в понеділок і будуть тривати до кінця сего місяця. Від вчєра вписують ся рускі академіки. Університетські власти приймають вписові карти виповнені по руски.

— **Руский язык урядовий** завели дальше отєї громади: Дятківці, Кутище, Ясенище, Серетець і Підвербці (пов. Броди 23), Бровари і Передмістє (пов. Бучач 28), Надтїв (пов. Долина 19), Улично (пов. Дрогобич 22), Фільварки (пов. Ждєдчів 21), Печерня (пов. Заліщики 17), Базарниця, Глубічок, Гвилиця, Гуцавки, Добромірка, Залужє, Івашківці, Лубянки вишні, Лубянки нижні, Медив, Новосело, Пальчинці, Пеньківці, Терпилівка, Чернихівці і Шили (пов. Збарж 31), Прислоп, Майдан і Красне (пов. Калущ 20), Раківчик і Слобідка лісна (пов. Коломия 23), Зиндранова і Барвінок (пов. Коросно 7), Лупків, Зубенско, Середняця, Романова Воля, Дзвиняч і Сьмільник (пов. Ліско 40), Бозвичі і Махнів (пов. Мостиска 32), Бурканів і Золотники (пов. Підгайці 14), Сливниця і Тернівці (пов. Перемишль 19), Чагрів (пов. Рогатин 45), Токарня (пов. Сянок 35), Пшеничники (пов. Товмач 16), Глубічок великий, Івачів долищиний, Плесківці, Чистилів, Денисів, Купчинці, Романівка, Скоморохи і Козівка (пов. Тернопіль 46). До си зголошено 1.168 громад, які завели у себе руске урядованє.

— **Чим „Діленько мірає!“** „Діло“ твердить, що як міряти п. Барвіньського метром, то він не доріє о цілу голову національно демократичний кагал, але се нічо не значить. „Діло“ очевидно мірить людей метром але навперек, бо тоді міра єго редактора виїде ширша чим довша, і він изврубшки переріє певно всіх кагалних і некагалних кандидатів на послів до парламенту.

— **З Самбора.** Дня 8. л. ст. мая с. р. (в середу по сьнятах) о 2. год. з полудня відбудуть ся загальні збори тов-а „Народний Дім в Самборі“ в комнатах читальні „Просьвітє“. На порядку деннім є рішенє, або евентуально звинєне сего товариства. З огляду на вагу справи просимо о численну участь. З Товариства Народний Дім в Самборі 16. цвітня 1907. — *Дирекція.*

— **Дурниця в пустій голозі.** З міста пишуть нам: В нинішних тяжких обставинах, коли кождей сотик викинений без цілі, є стратою для народа, є ще люди, яким в голозі дурниця з prima aprilis. Я, а як знаю, також много инших Русинів, подістанали в неділю картки з prima aprilis. Одному мені знакомому при-

слано переказом 7 сотиків. З того почта стягнула собі за дорученє 6 с, при чім почтова оплата і переказ коштували 12 с. Чи не ліпше було зложити ту квоту на яку з наших бурс? При сій нагоді повторяю, що всякі телеграфічні желаня на уродини, іменини, вінчаня, ювілеї, зїзди, збори, рокові сьвята і тим подібні обходи не мають сенсу, бо листом чи карткою можна далеко більше сказати а заощаджений гріш можна ужити на яку народну ціль. При таких нагодах телеграм най уживають ся ті, що мають такі тісні голозі, з яких годі видобута більше слів, чим їх потреба до телеграми. — *К. Д.*

— **Скаженнина у псів.** У Львові і в околиці лучило ся в послїдних часах багато випадків укушеня людей скаженими псами. З тої причини магістрат зарядив окремі середники обережности. Між иншими заряджено, щоби пси господарські були все привязані, або заосмотрені в грубий намордник. На улиці мають пси мати намордник і до того мають бути ведені на шнурку. В противнім случаю псарник має право пса спіймати і до трех годин убити під дозором поліції. Спійманих псів псарник не має права видати. Поліціантам поручено слїдити властителїв псів без намордників і не ведених на шнурку, аби потягнути тих властителїв до одвічальности.

— **Дрібні вісти.** Зі Зборова доносять, що вчєра застрілив ся тамошний староста, Зємба. Причина самоубийства незнана. — У вчєрашнім похороні президента міста Львова взяло участь майже все населєнє міста. Похорон був незвичайно величавий.

— **Дальший репертуар руского театру в Бродях.** Саля „Товариства музичного“. Початок 7^{1/2} вечєром. Білєти продає „Народна Торговля“.

В четвер дня 18. цвітня с. р. „Барон циганів“, оперета в 3 діях Стравса.

В суботу дня 20. с. м. „Уривль Акоста“, трагедия в 5 діях Гуцкова.

В неділю дня 21. с. м. „Свати Соцького Мусія“ нар. оперета в 3 діях Порошина.

Посмертні [†] оповістки.

— **Іван Кочоровский,** рахунковий ревідєнт краєвої дирекції скарбу у Львові, упокоїв ся дня 13. с. м. в 56. р. житя. В. с. п.!

— **Йосифа Гординьска,** вдова, по пароху, упокоїла ся дня 8. с. м. в Льоврані, звідки привезено єї тіло до Ляшок гостинних (коло Мостаск) і там похоронено дня 14. с. м. В. і. п.!

Матеріяли до історії зносин Галичан

з Буковинцями.

26)

Рік 1866.

Ч. 13.

Лист Богдана А. Дідицького до Із. Воробкевича, писаний 2. цвітня 1866 р.

(Дальше).

Изъ Вашихъ думъ историчныхъ надрукую знову двѣ, а зъ улетныхъ найменше 6—10. Прошу при томъ, если что нового маєте, прислати менѣ найдальше до половины Мая с. г. понеже о той порѣ буде печататись белетристична премія. Ваша увага, що для насъ коньче бы потреба чисто литературного органа, єсть цѣлкомъ справедлива, и я власне до такого органа чувствую въ собѣ наибольшое влечєнє; — но щожь дѣлати! мое місце яко редактора единственной политической газеты русской не ма кому заступити, хотя о заступника я уже отъ 4. лѣтъ неустанно хлопчу и стараюся; — оттакъ то не могу неключно занятись тымъ, до чого сердце тягне: поезією, повѣстиписаніємъ и драмою. Политика менѣ чрезмѣрно надобла, тѣмъ больше що у насъ не може бути иншой политики а только: угрызайся зубъ за зубъ съ дурными Ляхами, що насъ погубити усилюются.

Такъ принаймнѣй Вы, що найдете чейже свободный часъ и приязне для чувствъ расположеніе, занимайтесь прилѣжно плеканіємъ цвѣтѣнъ поетичного искусства, въ которомъ Вы уже не одно прекрасное сотворили. О тоє прошу Васъ усильно особливо теперь, коли отъ души радъ бымъ прислужитися Руси чѣмъ хорошимъ, лучшимъ, нежъ яке нынѣ отъ недоварєныхъ молодикѣвъ производится.

Говорилъ менѣ О. Лавровскій (музыкальный композиторъ), що Вы прислали Бачинскимъ кілька творєній музичныхъ, которыя, по его мнѣнію, мають великую цѣну такъ що до композицій якъ и шо до выконанья въ нотахъ. Про милость Бога! komponуйте, пишѣтъ — а присылайте намъ сюда во Львовъ. Нїяка строчка Ваша не загабне! Изъ всего зробимъ, ужитокъ, якъ только случится на то спосєбность та гдєякія средства.

Поздоровляю Васъ сердечно

Вашъ искренній другъ

Богданъ А. Дѣдицькій.

Львовъ 2. л. Цвѣтня 1866.

Ч. 41.

Лист Івана Ляторовского до Із. Воробкевича, писаний 1866 р.

Пугу! Пугу!

Батьку нашъ ріднай!

Отъ знову, Ласкавий Панъ Отче Добро-

дію, прибуває до Васъ у гості козакъ зъ лу-гу на милу та любов розмову.

Такъ про справу нашу нарідну:

Пишете Добродію „сумна то поява, що не може удержати ся літературна часопись на нашій рускій землі“. — Ой сумно, сумно Добродію! Се велика правда — такъ щожь? годі проті води плисти!

А чому такъ ось ведєся у насъ, то заразъ покажу, въ кімъ та въ чімъ лежить причина того гидкого ходу нашої справи.

Звѣстно се всякому, які сили брали ся до сьвятого діла нашої словєсности та нарідної просвіти. Ото були люди (т. є. наші старші) слабихъ душевнихъ силъ. Вони то народившисъ Русинами по плоті і крові, небули Русинами будучи вже мужами. Животворяча сила солодкого матерного слова, котре надъ їхъ коліскою въ чародійнихъ, ангелскихъ звукахъ ляло ся, переломалася, чужинецькою; ба ще въ самімъ наряді знищеня і притлєнна зістала черезъ туюж, — мовъ те зерно черезъ буряни.

(Дальше буде).

Економічні вісти.

— Тов-о ошадности і позичок «Праця» в Бучачи відбуло дня 26. марца с. р. річні заг. збори при участі всего 10 членів. Тов-о розвивало ся дуже гарно. Всіх членів має 762, в тім 327 нововступивших. Удїли були сплачені в 93 прц. Щадничі вкладки виносили 110.306.43 К. Позичок скриптових (інтабульованих) удїлено на 139.328 К. Оборотовий капітал виносив 150.868.29 К, а загальний оборот касовий 348.893.75 К. Чистий зиск 2.954 К. По зложенім звіті касовім о. Адріаном Добрянським, директором-контрольором забрав голос іменем комісії ревізійної проф. П. Даниш і сконстатувавши згідність білянсу з книгами, виіс на удїленє Дирекції абсолютної за р. 1906. Се внесене принято односторонно без дискусії. З черги п. Іван Борис зreferував предложене надзираючої ради що до розділу чистого зиску, іменно: на 6-прод. дивиденду, фонд резервовий, резерву страт, ремунерації дирекції, та добродійні цілі, на які призначено 270 К. Врешті приступили збори до вибору 3 членів надзираючої ради на місце виїсованих о. В. Збудовского, о. А. Шарковского і п. Ю. Радкевича, та 3 членів комісії ревізійної. До надзираючої ради вибрано: о. В. Збудовского та о. А. Шарковского поновно і п. Івана Бориса. До комісії ревізійної вибрано проф. В. Масляка, проф. П. Даниша і канд. нот. Льва Балицкого. На надзвичайних загальних зборах, котрі відбули ся того самого дня о год. 5 по полудни, ухвалено зміну §§ 5. і 50. статута.

Телеграми

з дня 17. цвітня 1907.

Прага. Цісар звиджував вчера будинок торговельної і промислової палати, деякі народні школи, оглядав площу під будову університетів і приймав на послухавях редакторів праскских дневників. Поява монарха на улиці викликувала ентузіязм у тисячних товп населеня.

Цетинія. Черногорский кабинет Родовича подав ся до димісії, яку князь прийняв.

Відень. Цісар санкціонував ухвалу галицького сойму, якою дозволено м. Гусятинови зятягнути 30.000 К позички.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові

Приїхали дня 15. с. м.: Ар. Галій, М. Дрогомирецький, Ів. Бокул, П. Мігуля, С. Іванюк, Вол. Ганкевич, С. Цурканович і Вод. Ронгус з Черновець, Р. Індішевський з Станиславова, Як. Криницький з Біча, Вол. Кишакевич з Лежайска, др. Ев. Косевич з Градця (старийкого), Мик. Цеглиньский з Перемишля, Оп. Гайовский з Озерян, Мих. Пюрко з Немирова, Фр. Ос. Цимпер з Київа, Зенон Пристан з Махнівця, о. Ал. Слюсарчук з Ронгур.

Приїхали 16. цвітня: Марія Виханьска з Золочева, др. Мирон Кордуба з Відня, Василь Ігнат з Ярослава, Лука Мишуга з Виткова нового, Володимир Стафіняк з Бродів, Василь Кобзаренко з Київа, о. Ярослав Левицкий з Ропного, Йосиф Литовский, Лев Ванатович і Никодем Ванатович з Ходорова, Кл. Скоморска і Олександра Вербицка з Перемишля, Олекса Колянський і о. Лука Корвацкий з Куряпова.

Шість і пів мільйонів корон відшкодованя!

Будинки, движимости, збіжжє і иншу обезпечєє від огневих шнід одинокє рускє асекураційнє товариство

„Дністер“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові, ринок ч. 10. II п.

Шкоди одїиноє „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зарає признані відшкодованя.

За 3 літ виплачено 6.474.534 корон відшкодовань.

Обезпечєня приймають агенції по всїх містах і більших селах: „Дністер“ дає агенції письмєнным господарям де єще не роблять инші агенції „Дністра“ Агенти „Дністра“ заробили провізії 307.742 корон

„Дністер“ удїляє громадам позички на 4 прц. на закупно сикавок

Полїси „Дністра“ приймають при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях Галицька Каса ошадности, новгтові каси ошадности і спротівські каси при судах

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєним членам; за р. 1905 припадає кождому членови 5 прц. премії до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківськїм Товаристві тїльно через „Дністер“, провізїю від таких обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродійні цілі.

Фонди „Дністра“ винослєть в кінцєм р. 1905 суму 372.533 корон.

Стерєжіть ся огню!

Дністер припорує Пресєв. Епїскопїи Галицїи

Поправкає даки черєном (дажїноє)!

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15 цвітня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В недїлі і сьвєтє 2 представлєнє о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок бїжучий, приймає до перєховани папєри вартїсні і дав на них завдатки.

Крім того виводжено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєвій касї паншїрній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перєховувати може своє майє

Під тим зглядом поробав Банк гіпотечний як найдогїднїйш зарїдженя. Привїси дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділ депозитовим.

Трєта часть Проповїдїй

на недїлі і сьвєтє цілого року о. Петра Білинського вже вийшли і можна дістати у автора в Зарваниці, почта: Вишнївчик, також в книгарні Інститута Ставроп. у Львові; в книгарні Тов. ім. Шевченка у Львові; в книгарні В. Добошнєвского в Станиславові; в книгарні С. Комонєвского (давнїйше братів Яблонських) в Теркополє, по ціні 3 К за кожду часть.

Наша наукова полєміка.

(Кілька слів правди д-рови Щуратови)

(Дальше).

Дальше виказав я, що в виданю розказу для війск не перешкаджая Ягайлова „мша“, якої він слухав, бо хоч що до часу, коли се було, Длугош і літописець не згоджують ся, то одначе після Длугоша Ягайло вислухав „мши“ перед виданєм розказу, після літописця слухав її по виданю розказу а крім сєго Длугош виразно пише, що Ягайло дав розкарушити до бою, літописець пише, що такий розказ вийшов від Ягайла і Витовта рівночасно (а не від самого Витовта для єго тїльки війска, як думає др. Щ.), почім війска рівночасно рушили до бою, а Литовці тїльки перші вдарили на ворога (моя критика ст. 21—22). Але й про се мовчить др. Щ.

Др. Щ. доказував, що піснї „Bogurodzica“ не могло співати ціле війско під Грунвальдом, бо оно не було одной нації, а могло її співати тїлько литовско-руське війско. На закид з моєї сторони (ст. 23—26), що й ціле війско литовско-руське не могло співати її, бо також не було одной нації, складаючись з Русинів, Литовців, Жмудинів і Татарів, а з білорускої мови не знали Татари, а з Литовців і Жмудинів хїба може інтелїгенція, а не простий нарід, з якого в переважній частї складалось війско Витовта (бо др. Щ. виказує, що се була штучна і книжна мова, якою говорила інтелїгенція), др. Щ. мовчить також. Мовчить і на запит, як могли Литовці-неофіти протягом чверть столїтя від охрещє-

ня 1386 р.) вивчити ся піснї (до того в чужїй мові, яка по словам д-ра Щ. повстала в другій пол. ст., чи навіть в кінцєм єго і була по єго думці пісєню православної Руси, під час коли Литовці були католиками. Мовчить і на запит, як Ягайло міг бути популяризатором православної піснї, скоро він від свого охрещєня був найзавзятїйшим лїтвинизатором і неприхильним до Русинів. (Оден з найрїкнїйших прикладів лїтвинизаторської діяльності Ягайла на Руси поданий з Длугоша з відповідним коментарем в „Ukrainische Rundschau“ 1907 р. ч. 2 і 3, ст. 70—71, а іменно, якто Ягайло на доказ, що не є прихильником православної, перемїнив православну катедру в Перемишлї на латинську, покидавши вперїд тїнні останки православних з гробів).

Дальше, не згадує вже др. Щ. о своїй „інтерпретації“ слів Длугоша „regius universus exercitus“, які по єго словам малиб означати ціле польско-литовско-руське війско, під час коли я ст. 33—36) виказав цитатами самого Длугоша, що сі слова означають польське війско, бо їм все протиставленє у него литовське війско та що свою „інтерпретацію“ міг др. Щ. подати, не бачивши на очі Длугоша, що ствердив я не лише в тїм однім випадку. І про се мовчить др. Щ.

Не підносить вже аргументу про персональну уїю яко „свїжий“ факт, на основі чого хотїв др. Щ. доказати, що литовско-руське війско було також королївским, як і польське) після сєго, як я виказав (ст. 28—31) покликаючись головно на дослїди проф. Грушевського), що она не істнувала вже навіть 1401 р. й небула вже „свїжим“ фактом навіть для учасників Грунвальдської битви 1410 р., не то для Длугоша, уродженого 1415.

Боронячи достовірности оповїданя Лт. Бих. (хоч і ся достовірність супроти сєго, що там, як я виказав, нема ніякого аргументу для попертя гіпотези д-ра Щ., на нічо єму не здалаб ся) він ігнорує всі ті дані, які я навів (ст. 12—17 з покликанєм на найвизначнїйших дослїдників Длугоша) на доказ достовірности Длугошевого опису Грунвальдської битви, хоч все ще воює плястиком літописного оповїданя. Очевидно, не будучи в стані їх збїти, др. Щ. волїв про н х мовчати.

Др. Щ. подав таке голословне твердження, що у Длугоша нема згадки про те, чи польські війска могли співати пісню „Bogurodzica“ після сєго як Ягайло ступив на пруску землю. І тут виказав я (ст. 37—40), що др. Щ. не бачив Длугоша, бо Длугош якраз оповїдає, що не лише перед битвою, але ще по вступленю на пруску землю, після молитви Ягайла, співало єю пісню ціле польське війско. Але й сєго не тикає др. Щ. і мовчить завзято. Мовчить др. Щ. і не відповїдає на закид голословности, який я зробив єго твердженю про якісь „свої причини“ Длугоша.

(Дальше буде).

Поправки ошибок. В фєйл. „Н. н. п.“ в ч. 76 „Русл.“ зам. „prawników“ м. б. „romników“; зам. „nieodzowny“ м. б. „nieodrodny“; зам. „immortalitatio“ м. б. „immortalitatis“.